

BIJLAGE 3: KENMERKEN EN ONDERWIJSBEHOEFTE

Er zijn zeven competentiedomeinen te onderscheiden in de onderwijskundige zorg voor begaafde leerlingen. (Drs. E.W.J.M. van Gerven):

Domein 1: Er is een reëel beeld nodig van begaafdheid.

Je moet begrijpen hoe het ontwikkelingsproces van begaafde leerlingen (onder gunstige omstandigheden) kan verlopen.

Als je als leerkracht niet weet wat begaafdheid 'is' en welke invloed begaafdheid heeft op het ontwikkelingsproces, mis je de basis om effectief te kunnen handelen.

Domein 2: Het zien en begrijpen doe je door een proces waarin je die behoeften profileert .

Passend onderwijs vraagt dat een leerkracht weet welke educatieve behoeften zijn of haar leerlingen hebben.

Educatieve behoeften zijn impulsen die een leerling nodig heeft om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Je kunt ze verdelen in didactische en pedagogische behoeften. Ze vormen samen het pedagogisch –didactisch dieet dat zorgt dat een leerling gezond en evenwichtig ontwikkelt.

Domein 3 : We beginnen bij de leertijd die de leerling in het onderwijs doorbrengt

Begaafde leerlingen kunnen hun academische ontwikkeling sneller doorlopen dan andere leerlingen.

Als zij de kerndoelen van het basisonderwijs 'slechts' hoeven te halen op streefniveau, kunnen ze veel eerder dan andere leerlingen het basisonderwijs verlaten.

De vraag is hoeveel eerder dat dan zou moeten zijn en of je niet naar méér dan de kerndoelen zou moeten streven.

Begaafde leerlingen hebben academisch gezien immers een veel ruimer ontwikkelingsperspectief dan andere leerlingen.

Domein 4: Om dit perspectief om te zetten in realiseerbare doelen, moet je als leerkracht leerinhoud gerichte interventies kunnen plegen.

Compacten en verrijken is één weg.

Een andere weg is een integrerende didactiek toepassen. Dit is een manier werken waarbij leerinhouden zo aangeboden worden dat differentiatie op natuurlijke wijze verloopt. Integrerende didactiek vraagt een goed georganiseerd klassenmanagement én zicht op de (kern)doelen die je wilt bereiken. De werkwijze loont de hele groep, daar waar een strategie van compacten en verrijken 'alleen' de begaafde leerlingen loont. Daardoor *komt* de begaafde leerling niet meer erbij, maar *is* de leerling erbij.

Domein 5: Een kenmerk van integrerende didactiek is, dat je op natuurlijke wijze leergedrag gerichte interventies pleegt.

Deze manier van werken appelleert expliciet op het 'leren leren', kritisch en creatief denken.

Denkvaardigheden op niveau van herinneren, begrijpen en toepassen ontwikkelen zich tegelijkertijd.

Leerlingen worden door deze manier van werken mede-eigenaar van hun eigen leerproces zonder dat ze alleen doen waar ze zelf zin in hebben.

Maar ze krijgen wel allemaal meer zin in het leren

Domein 6: Dit betreft de sociaal-emotionele ontwikkeling van begaafde leerlingen.

Als je hen goed wilt begeleiden, dan houd je rekening met hun eigenheden en ontwikkelingsbehoeften op sociaal-emotioneel terrein.

Je bent je ervan bewust dat begaafde leerlingen zich in principe sociaal-emotioneel gezien gezond ontwikkelen, mits zij in een veilig schoolklimaat kunnen zijn

Domein 7: Begaafde leerlingen kunnen net als alle andere leerlingen te maken hebben met een leer- of ontwikkelingsstoornis.

Het domein 'begaafd en speciaal' mag daarom niet ontbreken als we kijken naar welke leerkrachtcompetenties nodig zijn.

Deze bijzondere, begaafde leerlingen hebben te maken met aan de ene kant bijzondere capaciteiten en aan de andere kant een basaal onvermogen op een of meerdere terreinen.

Soms kunnen die bijzondere capaciteiten het basale onvermogen van de leerling compenseren of zelfs camoufleren.

Het is belangrijk dat we heel verantwoord omgaan met de gevolgen die dit voor de leerling heeft.

Dat geldt zowel voor de diagnostiek als voor de leerlingbegeleiding.